

سازمان باسیران اجتماعی

آشنایی با تعهدات بلندمدت

اداره کل امور فنی مستمریها

زمستان ۱۳۹۵

فصل یک : بازنشستگی

۳

۴

بخش اول : بازنشستگی و شرایط آن در قانون تامین اجتماعی

۷

بخش دوم : دستمزد ملاک محاسبه مستمری بازنشستگی

۷

بخش سوم : نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی

۸

فصل دوم : ازکارافتادگی

۹

بخش اول : ازکارافتادگی و تعاریف آن در قانون تامین اجتماعی

۹

بخش دوم : حوادث ناشی از کار

۱۱

بخش سوم : حوادث غیر ناشی از کار و بیماری عادی

۱۱

بخش چهارم : نحوه محاسبه و تعیین مستمری ازکارافتادگی

۱۲

بخش پنجم : مرجع تشخیص ازکارافتادگی

۱۳

فصل سوم : بازماندگان

۱۴

بخش اول : مستمری بازماندگان و شرایط آن در قانون تامین اجتماعی

۱۴

بخش دوم : بازماندگان واجد شرایط

۱۵

بخش سوم : نحوه محاسبه مستمری

۱۶

بخش چهارم : نحوه تقسیم سهام

۱۷

فصل چهارم : سایر تعهدات

۱۸

بخش اول : مزایای جنبی

۲۰

بخش دوم : بیمه درمان تکمیلی

فصل یک

بازنشستگی

بخش اول : بازنشستگی و شرایط آن در قانون تامین اجتماعی

بازنشستگی در قانون تامین اجتماعی

تعریف : بازنشستگی عبارت است از عدم اشتغال بیمه شده به کار به سبب رسیدن به سن بازنشستگی مقرر در این قانون (بند ۱۵ ماده ۲)

شرایط بازنشستگی

*** ماده ۷۶ قانون**

مشمولین این قانون در صورت رسیدن به شرایط زیر حق استفاده از مستمری بازنشستگی را داشته باشند : حداقل سابقه پرداخت حق بیمه مقرر (۲۰ سال تمام) را قبل از تاریخ تقاضای بازنشستگی پرداخته باشند . سن مرد به شصت سال تمام و سن زن پنجاه و پنج سال تمام رسیده باشد .

بازنشستگی متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه

طبق ماده واحده قانون تعیین تکلیف تامین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده‌اند مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۷ مجلس شورای اسلامی ، مشمولین این قانون جهت ارائه درخواست بازنشستگی عبارتند از : الف) آندسته از بیمه شدگان متقاضی که دارای حداقل ۶۰ سال تمام سن برای مردان و ۵۵ سال تمام سن برای زنان بوده و دارای حداقل ۱۰ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه باشند.

ب) بیمه شدگانی که دارای حداقل ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه بوده و در اجرای مقررات جاری، طبق آرای کمیسیونهای پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون مزبور از کارافتاده کلی شناخته شده لیکن حائز شرایط دریافت مستمری نگردیده و سن متقاضیان مرد کمتر از ۶۰ سال و زن کمتر از ۵۵ سال باشد.

چنانچه میزان سابقه پرداخت حق بیمه افراد فوق کمتر از ۱۰ سال باشد ، متقاضیان برقراری مستمری می‌توانند با پرداخت حق بیمه سنوات کمتر از ۱۰ سال سهم بیمه شده و کارفرما از مزایای بازنشستگی موضوع این قانون بهره‌مند گردند .

حق بیمه موضوع این بند بر مبنای حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار در سال تقاضای بازنشستگی محاسبه و پس از وصول به صورت یکجا ، امکان صدور حکم برقراری مستمری میسر خواهد گردید.

حداقل مستمری قابل پرداخت به متقاضیان بازنشستگی و مشمولین این قانون بر مبنای مفاد ماده ۱۱۱ قانون تامین اجتماعی ، حداقل دستمزد سال تقاضای بازنشستگی و متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه بشرح ذیل می باشد:

حداقل دستمزد سال تقاضا * سنوات پرداخت حق بیمه = حداقل مستمری قابل پرداخت

۳۰

مزایای جانبی قابل پرداخت به مستمری‌بگیران مذکور به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه محاسبه و پرداخت می‌گردد. در صورت فوت مستمری‌بگیر بازنشسته مشمول این قانون، بازماندگان حائز شرایط وی عیناً از مستمری حین الفوت و سایر مزایای متعلقه به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه متوفی برخوردار خواهند بود.

*** تبصره یک ماده ۷۶ قانون**

بیمه شدگانی که ۳۰ سال تمام کار کرده و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند در صورتیکه سن مردان ۵۰ سال و سن زنان ۴۵ سال تمام باشد میتوانند تقاضای بازنشستگی نمایند.

*** تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون**

بیمه شدگانی که حداقل بیست سال متوالی و یا بیست و پنج سال متناوب سابقه اشتغال در کارهای سخت و زیان آور را داشته باشند می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. هر سال سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور یک و نیم سال محاسبه خواهد گردید.

لازم به یادآوری است سوابق سخت و زیان آور بیمه شدگان در صورتی که بیش از یکسال باشد، یک و نیم برابر شده و چنانچه بیمه شده با در نظر گرفتن مجموع سوابق اصلی و ارفاقی، حائز شرایط بازنشستگی بر اساس ماده ۷۶ و تبصره های ذیل آن باشد، می‌تواند بازنشسته گردد.

*** تبصره ۳ ماده ۷۶ قانون**

بیمه شدگانی که دارای ۳۵ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه باشند میتوانند بدون در نظر گرفتن شرط سنی مقرر در قانون تقاضای بازنشستگی نمایند.

*** تبصره ۴ ماده ۷۶ قانون (بازنشستگی زنان کارگر)**

زنان کارگر با داشتن حداقل ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه و ۴۲ سال تمام سن میتوانند از مزایای بازنشستگی بهره مند گردند، به شرط آنکه در زمان تقاضای بازنشستگی یا ترک کار مشمول قانون کار قرار داشته باشند.

توضیح: برقراری مستمری بازنشستگی طبق ماده ۷۶ قانون و تبصره های مربوط به آن کلاً در اختیار بیمه شده بوده و موکول به درخواست کتبی وی خواهد بود و کارفرما نمیتواند در صورت احراز شرایط مذکور تقاضای بازنشستگی بیمه شده خود را بنماید.

*** ماده ۷۸ قانون**

طبق ماده ۷۸ قانون تأمین اجتماعی کارفرما منحصراً می‌تواند بازنشستگی بیمه‌شدگانی را که حداقل پنج سال پس از رسیدن به سن بازنشستگی مقرر در این قانون به کار خود ادامه داده اند را از سازمان تقاضا نماید. (مردان در ۶۵ سالگی تمام و زنان در ۶۰ سالگی تمام) این ماده قانونی منحصراً در خصوص مشمولین ماده ۷۶ قانون و با احراز حداقل سابقه قابل قبول و تغییرات بعدی آن امکان‌پذیر بوده و در مورد تبصره‌های ماده ۷۶ قانون جاری نیست.

*** ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع**

کارفرمایان واحدهای صنعتی که دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت صنایع و معادن و یا سایر مراجع قانونی می‌باشند می‌توانند با پرداخت کل هزینه‌های مربوطه بابت هر یک از بیمه‌شدگان خود که بیش از ۲۵ سال سابقه پرداخت حق بیمه به سازمان می‌باشند، درخواست بازنشستگی نمایند. مشروط بر آنکه: واحد صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری، در زمان درخواست فعال بوده و لیست حق بیمه به سازمان پرداخت نماید و احراز اشتغال بیمه‌شده در آن کارگاه و صحت سوابق پرداخت حق بیمه بیش از ۲۵ سال وی برای سازمان محرز گردد.

*** ماده ۱۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع**

کارفرمایان واحدهای صنعتی می‌توانند پس از اطلاع از شمولیت کارگاه خود نسبت به معرفی بیمه‌شدگانی که « سن مرد به شصت سال تمام و سن زن به پنجاه و پنج سال تمام رسیده و حداقل سابقه مقرر در ماده ۷۶ و تغییرات بعدی آن را داشته باشد.» اقدام نمایند.

*** نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و آزادگان**

مطابق قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۶۷/۹/۱ و قانون اصلاح آن مصوب ۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی، جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان با داشتن حداقل ۲۰ سال سابقه بیمه پردازی و داشتن حداقل ۵۰ سال سن برای مردان و ۴۵ سال سن برای زنان از مزایای بازنشستگی قانون مذکور بهره‌مند گردند.

شایان ذکر است جانبازان و آزادگان مشمول در صورتی که مدت سابقه مبنای بازنشستگی و یا بیمه پردازی آنها با احتساب مجموع سابقه بیمه پردازی (حداقل ۲۰ سال) و سنوات ارفاقی (حداکثر ۱۰ سال)، ۳۰ سال تمام باشد از احراز شرط سنی بازنشستگی معاف خواهند بود.

با عنایت به مفاد قانون فوق‌الذکر معلولین حوادث ناشی از کار، معلولین عادی مشمول قانون تأمین اجتماعی شاغل در کلیه وزارتخانه‌ها، شرکتها، موسسات دولتی، شهرداریها، بانکها، موسسات و شرکتها و سازمانهایی که مشمول قانون به آنها مستلزم ذکر نام است به شرط داشتن حداقل ۲۰ سال سابقه خدمت قابل قبول از لحاظ بازنشستگی و یا بیمه پردازی بدون شرط سنی می‌توانند از مزایای مستمری بازنشستگی بهره‌مند گردند.

بر اساس قانون پیشگفت و آئین نامه آن معلولین حوادث ناشی از کار، بیماران ناشی از شرایط خاص کار، معلولین عادی شاغل در بخش خصوصی از جمله شرکتها و صنوف از شمول این قانون خارج می باشند. خدمت مازاد بر سی سال مشمولین این قانون در تعیین حقوق بازنشستگی قابل محاسبه نخواهد بود.

*** بازنشستگی در صورت کار با اشعه**

افرادی که به نحوی با اشعه در تماس هستند ، می توانند با ارائه گواهی صادره از سوی سازمان انرژی اتمی مبنی بر مشخص نمودن گروه پرتو و همچنین میزان سنوات ارفاقی ، از مزایای مستمری بازنشستگی در صورتی که مجموع سابقه اصلی و ارفاقی آنان به ۳۰ سال برسد، بهره مند گردند.

بخش دوم : دستمزد ملاک محاسبه مستمری بازنشستگی

متوسط دستمزد برای محاسبه مستمری بازنشستگی عبارتست از جمع مزد یا حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه تقسیم بر بیست و چهار و اگر در خلال آن بیمه شده مدتی به هر علت کارکرد نداشته باشد کسر مدت از ماههای قبل از ۲۴ ماه تأمین میگردد به عبارت دیگر :

متوسط دستمزد ماهانه = ۲۴ : جمع مزد یا حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه

بخش سوم: نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی

مستمری بازنشستگی عبارت است از یک سی ام متوسط دستمزد بیمه شده (بشرح فوق) ضرب در سنوات پرداخت حق بیمه بشرط اینکه از (۳۵/۳۰) سی و پنج / سی ام متوسط دستمزد تجاوز ننماید .

مستمری بازنشستگی = $\frac{\text{حداکثر ۳۵ سال (سنوات پرداخت حق بیمه } \times \text{ متوسط دستمزد)}}{۳۰}$

شایان ذکر است هر یک از بیمه شدگان مشمول در صورت احراز شرایط قانونی می توانند نسبت به ارائه درخواست بازنشستگی خود به آخرین شعبه دریافت کننده حق بیمه مراجعه نمایند.

فصل دوم

از کار افتادگی

بخش اول: از کار افتادگی و تعاریف آن در قانون تأمین اجتماعی

” تعاریف از کار افتادگی در قانون تأمین اجتماعی ”

۱- تعریف از کار افتادگی کلی

طبق بند ۱۳ ماده ۲ قانون :

” از کار افتادگی کلی عبارت است از کاهش قدرت کار بیمه شده به نحوی که نتواند با اشتغال به کار سابق یا کار دیگری بیش از ۱/۳ از درآمد قبلی خود را بدست آورد . ”

۲- تعریف از کار افتادگی جزئی

طبق بند ۱۴ ماده ۲ قانون :

” عبارت است از کاهش قدرت کار بیمه شده به نحوی که با اشتغال بکار سابق یا کار دیگری فقط قسمتی از درآمد خود را بدست آورد. ”

۳- تعریف غرامت مقطوع نقص عضو

طبق بند ۱۷ ماده ۲ قانون :

” غرامت مقطوع نقص عضو مبلغی است که بطور یکجا برای جبران نقص عضو یا جبران تقلیل درآمد بیمه شده به شخص او داده میشود . ”

بخش دوم: حوادث ناشی از کار

حمایت های قانونی در برابر حوادث ناشی از کار عبارتند از :

- مستمری از کار افتادگی کلی ناشی از کار

- مستمری از کار افتادگی جزئی ناشی از کار

- غرامت مقطوع نقص عضو

در صورت وقوع حادثه ناشی از کار و تایید آن توسط بازرس واحد اجرایی مربوطه، بدون در نظر گرفتن میزان سابقه پرداخت حق بیمه، بیمه شده استحقاق دریافت مستمری و یا غرامت مقطوع نقص عضو را حسب مورد خواهد داشت .

*در تعیین مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی، میزان مستمری از کارافتادگی کلی (توضیح در بخش چهارم) ملاک عمل می‌باشد.

مبلغ مستمری جزئی = درصد از کارافتادگی جزئی × مستمری استحقاقی از کارافتادگی کلی

مبلغ غرامت نقص مقطوع = ۳۶ × درصد از کارافتادگی × مستمری استحقاقی از کارافتادگی کلی

ماده ۶۶ قانون :

قانون گذار به منظور رعایت مقررات حفاظت فنی و مقررات بهداشتی و احتیاط لازم از طرف کارفرما یا نمایندگان وی جهت افزایش ایمنی و جلوگیری از بروز حوادث ناشی از کار و بیماری حرفه ای ماده ۶۶ قانون را به شرح ذیل پیش بینی نموده است :

" در صورتی که ثابت شود وقوع حادثه مستقیماً ناشی از عدم رعایت مقررات حفاظت فنی و بروز بیماری ناشی از عدم مقررات بهداشتی و احتیاط لازم از طرف کارفرما یا نمایندگان او بوده سازمان هزینه های مربوط به معالجه و غرامات و مستمری ها و غیره را پرداخته و طبق ماده ۵۰ این قانون از کارفرما مطالبه و وصول خواهد نمود.

تبصره ۱: مقصر می تواند با پرداخت معادل ده سال مستمری موضوع این ماده به سازمان از این بابت بری الذمه شود.

تبصره ۲: هرگاه بیمه شده مشمول مقررات مربوط به بیمه شخص ثالث باشد در صورت وقوع حادثه سازمان و سازمان تامین خدمات درمانی و یا شخصاً کمک های مقرر در این قانون را نسبت به بیمه شده انجام خواهند داد و شرکت های بیمه موظف اند خسارت های وارده به سازمان ها را در حدود تعهدات خود نسبت به شخص ثالث بپردازند."

بنابراین در مواردی که به استناد گزارش بازرسی کار، گزارشات کارشناسی بهداشت کار و آرای صادره از مراجع ذیصلاح، گزارشات کارشناسان رسمی دادگستری و آرای قطعی مراجع قضایی کارفرما در بروز حادثه یا بیماری حرفه ای مقصر باشد سازمان تعهدات و حمایت های قانونی خود را به بیمه شدگان و افراد تحت تکفل آنها ارائه و مطابق با ضوابط و مقررات جاری خسارات وارده را از کارفرمای مقصر وصول می نمایند.

حسب تبصره ۱ ماده قانونی فوق الذکر در صورت درخواست کارفرما مبنی بر پرداخت خسارات وارده به سازمان معادل ده سال مستمری کارفرما بری الذمه خواهد شد .

بخش سوم: حوادث غیر ناشی از کار و بیماری عادی

ماده ۷۰ قانون :

بیمه شدگانی که طبق نظر پزشک معالج غیر قابل علاج تشخیص داده میشوند پس از انجام خدمات توانبخشی و اعلام نتیجه یا اشتغال چنانچه طبق نظر کمیسیونهای پزشکی مذکور در ماده ۹۱ این قانون توانائی خود را کلاً یا بعضاً از دست داده باشند به ترتیب زیر با آنها رفتار خواهد شد :

الف - هر گاه درجه کاهش قدرت کار بیمه شده ۶۶٪ و بیشتر باشد از کارافتادگی کلی شناخته میشود .

ب - چنانچه میزان کاهش قدرت کار بیمه شده بین ۳۳ تا ۶۶٪ و به علت حادثه ناشی از کار باشد از کارافتاده جزئی شناخته میشود .

ج - اگر درجه کاهش قدرت بیمه شده بین ۱۰ تا ۳۳٪ بوده و موجب آن حادثه ناشی از کار باشد استحقاق دریافت غرامت نقص مقطوع را خواهد داشت .

ماده ۷۵ قانون :

بیمه شده‌ای که ظرف ده سال قبل از وقوع حادثه غیر ناشی از کار، یا ابتلا به بیماری حداقل حق بیمه یکسال کار را که متضمن حق بیمه نود روز کار ظرف یکسال قبل از وقوع حادثه یا بیماری منجر به ازکارافتادگی باشد پرداخت نموده باشد در صورت ازکارافتادگی کلی حق استفاده از مستمری ازکارافتادگی کلی غیر ناشی از کار را خواهد داشت .

بخش چهارم : نحوه محاسبه و تعیین مستمری از کارافتادگی

مستمری از کارافتادگی کلی ناشی از کار:

وفق مفاد ماده ۷۲ قانون تامین اجتماعی میزان مستمری ماهانه ازکارافتادگی کلی ناشی از کار عبارت است از یک سی ام مزد یا حقوق متوسط بیمه شده ضرب در سنوات پرداخت حق بیمه مشروط بر اینکه این مبلغ از پنجاه درصد مزد یا حقوق متوسط ماهانه او کمتر و از صد درصد آن بیشتر نباشد.

در مورد بیمه شدگانی که دارای همسر بوده یا فرزند یا پدر یا مادر تحت تکفل داشته باشند و مستمری استحقاقی آنها از شصت درصد مزد یا حقوق متوسط آنها کمتر باشد علاوه بر آن معادل ده درصد مستمری استحقاقی به عنوان کمک مشروط برآنکه جمع مستمری و کمک از (۶۰٪) تجاوز نکند پرداخت خواهد شد.

تبصره دو ماده ۷۲ قانون تأمین اجتماعی
مزد یا حقوق متوسط ماهانه بیمه شده موضوع این ماده عبارت است از جمع کل مزد یا حقوق او که به ماخذ آن
حق بیمه دریافت گردیده ظرف هفتصد و بیست روز قبل از وقوع حادثه ناشی از کار یا شروع بیماری حرفه ای
که منجر به ازکارافتادگی شده است تقسیم بر روزهای کار ضرب در سی.

بخش پنجم : مرجع تشخیص از کارافتادگی

طبق ماده ۷۰ قانون تأمین اجتماعی ، مرجع تشخیص از کارافتادگی کمیسیون های پزشکی مذکور در ماده ۹۱
قانون میباشد ، بدین معنی که پزشک معالج پس از انجام خدمات توان بخشی و درمان چنانچه بیمه شده را
غیر قابل علاج تشخیص دهد این امر را گواهی مینماید و سپس کمیسیون های پزشکی بر اساس آن اعلام نظر و
اقدام به صدور رأی می نمایند .
کمیسیون های پزشکی بدوی و تجدید نظر با حضور کلیه اعضا تشکیل خواهد شد و آراء کمیسیونهای بدوی و
تجدید نظر به اتفاق آراء معتبر خواهد بود .
آراء صادره از طرف کمیسیون های پزشکی بدوی در صورتیکه از طرف بیمه شده ظرف مدت مقرر (یکماه از
تاریخ ابلاغ) مورد اعتراض قرار نگیرد و آراء کمیسیون های پزشکی تجدید نظر قطعی و لازم الاجراست .

فصل سوم

بازماندگان

بخش اول : مستمری بازماندگان و شرایط آن در قانون تأمین اجتماعی

” بازماندگان در قانون تأمین اجتماعی ”

مطابق قانون تأمین اجتماعی بازماندگان واجد شرایط بیمه‌شده متوفی در یکی از حالات زیر استحقاق دریافت مستمری بازماندگان را خواهند داشت:

- ۱- در صورت فوت بیمه‌شده بازنشسته (بند ۱ ماده ۸۰ قانون)؛
- ۲- در صورت فوت بیمه‌شده از کارافتاده کلی مستمری‌بگیر (بند ۲ ماده ۸۰ قانون)؛
- ۳- در صورت فوت بیمه‌شده‌ای که در ده سال آخر حیات خود حداقل حق بیمه یک سال کار، مشروط بر اینکه ظرف آخرین سال حیات حق بیمه ۹۰ روز کار را پرداخت کرده باشد (اصلاحیه بند ۳ ماده ۸۰ قانون)؛
- ۱-۳) چنانچه بیمه‌شده فاقد شرایط مقرر در این بند باشد ولی حداقل ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه را قبل از فوت پرداخت کرده باشد (تبصره ۲ اصلاحیه بند ۳ ماده ۸۰ قانون)؛
- ۲-۳) در صورتی که بیمه‌شده متوفی فاقد شرایط مقرر در این بند بوده لیکن دارای سابقه پرداخت حق بیمه بین ده تا بیست سال باشد (تبصره ۳ اصلاحیه بند ۳ ماده ۸۰ قانون)؛
- ۳-۳) در صورتی که بیمه‌شده متوفی فاقد شرایط مقرر در این بند بوده لیکن دارای سابقه پرداخت حق بیمه بین یک تا ده سال باشد (قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده‌اند)؛
- ۴- در مواردی که بیمه‌شده در اثر حادثه ناشی از کار یا بیماری‌های حرفه‌ای فوت نماید (بند ۴ ماده ۸۰ قانون).

بخش دوم : بازماندگان واجد شرایط

بازماندگان واجد شرایط متوفی که استحقاق دریافت مستمری مربوطه را خواهند داشت عبارت‌اند از:

- ۱- عیال دائم بیمه‌شده متوفی
 - ۲- شوهر بیمه‌شده زن متوفی
- مشروط بر اینکه اولاً تحت تکفل زن بوده و ثانیاً سن او از شصت سال متجاوز باشد و یا طبق نظر کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی از کارافتاده بوده و درهرحال مستمری دریافت ننماید.

۳- فرزند ذکور متوفی

حداکثر سن بهره مندی فرزند ذکور تا بیست‌سالگی (حداکثر ۱۹ سال تمام) و پس از آن منحصرأ در صورت اشتغال به تحصیل در مقاطع دانشگاهی و یا اینکه معلول از کارافتاده نیازمند شناخته شود.

۴- فرزند اناث متوفی

در صورتی که فاقد شغل و شوهر باشد.

۵- فرزند خوانده متوفی

فرزندخوانده در حکم فرزند حقیقی بوده و از کلیه حقوق و مزایای قانونی بهره‌مند خواهد گردید.

۶- پدر و مادر متوفی

در صورتی که اولاً تحت تکفل او بوده ثانیاً سن پدر از شصت سال و سن مادر از پنجاه و پنج سال تجاوز کرده باشد و یا آنکه به تشخیص کمیسیون پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی از کارافتاده باشند و در هر حال مستمری دریافت نمایند.

بخش سوم: نحوه محاسبه مستمری

مستمری بازماندگان واجد شرایط بیمه‌شده متوفی به شرح ذیل محاسبه می‌گردد:

۱- در صورت فوت بیمه‌شده بازنشسته یا از کارافتاده کلی، میزان مستمری قابل پرداخت حین الفوت مستمری‌بگیران مذکور به‌عنوان مستمری استحقاقی تلقی و عیناً به میزان سهام مقرر در ماده ۸۳ قانون بین بازماندگان واجد شرایط تقسیم می‌گردد.

۲- در صورت فوت بیمه‌شده‌ای که در ۱۰ سال آخر حیات خود حداقل حق بیمه یک سال کار، مشروط بر اینکه ظرف آخرین سال حیات حق بیمه ۹۰ روز کار را پرداخت کرده باشد، بازماندگان واجد شرایط وی از مستمری که به شرح ذیل محاسبه می‌گردد بهره‌مند خواهند شد:

$$\text{مستمری دستمزد ماهیانه} = ۳۰ \times \frac{\text{دستمزد کسر حق بیمه ظرف ۷۲۰ روز قبل از فوت یا شروع بیماری منجر به فوت}}{\text{روزهای کارکرد ظرف ۷۲۰ روز قبل از تاریخ فوت یا شروع بیماری منجر به فوت}}$$

$$\text{مستمری استحقاقی} = \frac{\text{سنوات پرداخت حق بیمه (حداکثر ۳۵ سال)} \times \text{متوسط دستمزد ماهیانه}}{۳۰}$$

مستمری استحقاقی به دست آمده نباید از پنجاه درصد متوسط مزد یا حقوق ماهانه بیمه شده کمتر و از صد در صد آن بیشتر باشد، چنانچه مستمری استحقاقی محاسبه شده از شصت درصد متوسط مزد یا حقوق آن‌ها کمتر باشد علاوه بر آن معادل ده درصد مستمری استحقاقی به عنوان کمک مشروط بر آنکه جمع مستمری و کمک از شصت درصد تجاوز نکند پرداخت خواهد شد.

۳- آندسته از بیمه شدگانی که فاقد شرایط مقرر در بند ۳ ماده ۸۰ قانون بوده و مستمری آنان مطابق قانون به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه برقرار میگردد، در تعیین ریز دستمزد آنان تبصره ذیل ماده ۷۷ با رعایت ضوابط مقرر در ماده ۷۲ قانون ملاک عمل خواهد بود.

بخش چهارم: نحوه تقسیم سهام

مستمری بازماندگان به میزان سهام مقرر در ماده ۸۳ قانون بین بازماندگان واجد شرایط تقسیم می‌گردد :

- * میزان مستمری همسر بیمه شده متوفی معادل پنجاه درصد مستمری استحقاقی بیمه شده است و در صورتی که بیمه شده مرد دارای چند همسر دائم باشد مستمری به تساوی بین آنان تقسیم خواهد شد.
- * میزان مستمری هر فرزند بیمه شده متوفی معادل بیست و پنج درصد مستمری استحقاقی بیمه شده است و در صورتی که پدر و مادر را از دست داده باشد سهم او دو برابر میزان مذکور خواهد بود.
- * میزان مستمری هر یک از پدر و مادر بیمه شده متوفی معادل بیست درصد مستمری استحقاقی بیمه شده است.

میزان مستمری سهم هر یک از بازماندگان از مجموع مستمری استحقاقی متوفی؛ از حاصل ضرب سهم وی در مستمری استحقاقی تقسیم بر مجموع سهام بازماندگان به دست خواهد آمد.

فصل چهارم

سایر تعهدات

بخش اول : مزایای جنبی

* کمک هزینه عائله مندی

به منظور جبران قسمتی از افزایش هزینه هایی موضوع ماده ۹۶ قانون تامین اجتماعی بنابر پیشنهاد این سازمان هیأت محترم وزیران با عنایت به اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمودند که به مستمری بگیران سازمان همانند مشمولان قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت کمک هزینه عائله مندی پرداخت گردد لذا در اجرای مصوبه مزبور به کلیه مستمری بگیران بازنشسته و ازکارافتاده کلی از تاریخ ۱۳۷۱/۱/۱ کمک هزینه عائله مندی پرداخت میگردد.

این کمک هزینه مشمول کسر دو درصد ماده ۸۹ نبوده و هر ماه به همراه مستمری پرداخت می گردد.

مشمولین دریافت کمک هزینه عائله مندی عبارتند از:

۱- بازنشستگان و ازکارافتادگان کلی مرد به شرط داشتن عیال دائم و در قید حیات .

(پرداخت کمک هزینه عائله مندی به مستمری بگیران مرد بازنشسته و ازکارافتاده کلی که همسر آنان شاغل باشد بلامانع است)

۲- بازنشستگان و ازکارافتادگان کلی زن که دارای شرایط ذیل باشند :

الف- شوهر نداشته باشند.

ب- دارای فرزند یا فرزندان پسری باشند که سن آنان از ۱۹سال تجاوز نکرده و یا منحصراً به تحصیلات دانشگاهی اشتغال داشته باشند و یا معلول ازکارافتاده نیازمند باشد و در مورد فرزندان دختر در صورتی که دارای شوهر نبوده و اشتغال بکار نداشته باشد .

ج - به تنهایی متکفل مخارج فرزندان مذکور باشند و تاکید میگردد که صرفاً نداشتن شوهر موجب پرداخت کمک هزینه عائله مندی به زنان بازنشسته و ازکارافتاده کلی نخواهد بود بلکه میبایست مستند به مدارک اثبات گردد که مستمری بگیر زن خود به تنهایی عهده دار تأمین مخارج فرزندان میباشد .

د- علاوه بر شرایط مذکور چنانچه مستمری بگیر زن بازنشسته و ازکارافتاده کلی دارای شوهری باشد که اولاً تحت تکفل زن بوده و ثانیاً سن شوهر از ۶۰ سال متجاوز باشد و یا به تشخیص کمیسیونهای پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون از کار افتادگی باشد پرداخت کمک هزینه عائله مندی به زن مذکور از تاریخ ۷۵/۱/۱ به بعد بلامانع خواهد بود . (موضوع بخشنامه ۱۸ مستمریها)

*** کمک هزینه اولاد**

کمک هزینه اولاد نیز همانند کمک هزینه عائله مندی به منظور جبران قسمتی از هزینه‌های موضوع ماده ۹۶ قانون تصویب و از تاریخ ۷۱/۱/۱ به کلیه مستمری بگیران بازنشسته و از کارافتاده کلی که دارای فرزند واجد شرایط هستند پرداخت می‌گردد .

این کمک هزینه حداکثر تا سه فرزند قابل پرداخت بوده و مشمول کسر دو درصد ماده ۸۹ نبوده و بصورت ماهانه به همراه مستمری پرداخت می‌گردد.

*** حق سنوات**

به منظور تأمین بخشی از هزینه زندگی مستمری بگیران، به کلیه مستمری بگیران بازنشسته ، از کارافتاده کلی و بازمندگان که دارای سابقه پرداخت حق بیمه مازاد بر بیست سال میباشند از ابتدای سال ۱۳۷۶ مبلغی بعنوان حق سنوات پرداخت شده است .

سوابق مورد محاسبه برای پرداخت مبلغ مذکور سنواتی هستند که ملاک دریافت حق بیمه بوده اند و به عبارتی سوابق ارفاقی کارهای سخت و زیان آور مورد احتساب قرار می‌گیرد . مبلغ پرداختی بابت حق سنوات مشمول افزایش ماده ۹۶ قانون نبوده و دو درصد حق درمان موضوع ماده ۸۹ از آن کسر می‌گردد .

*** کمک هزینه مسکن**

با توجه به پیشنهاد هیأت مدیره سازمان ، شورای عالی تأمین اجتماعی پرداخت کمک هزینه مسکن را مورد تأیید قرار داده است . این کمک هزینه به کلیه مستمری بگیران بازنشسته ، از کارافتاده کلی و بازمندگان پرداخت می‌گردد. این کمک هزینه مشمول کسر دو درصد حق درمان نمیباشد و تاریخ شروع پرداخت و اجرای آن از ۸۱/۱/۱ تعیین شده ، بطور ماهیانه و همراه با مستمری قابل پرداخت میباشد.

*** عیدی**

به مناسبت آغاز سال جدید مبلغی بعنوان عیدی به مستمری بگیران بازنشسته ، از کارافتاده کلی و بازمندگان پرداخت می‌گردد، این مبلغ مشمول کسر دو درصد ماده ۸۹ نبوده و در پایان هر سال به مستمری بگیران پرداخت میشود .

*** کمکهای غیر نقدی (کالابری)**

کلیه مستمری بگیران بازنشسته، از کارافتاده کلی و بازمانگان از ۶۶/۷/۱ به بعد همه ساله از کمک های غیر نقدی سازمان برخوردار شده اند. از بهای کالا بزرگ هیچ مبلغی کسر نمیگردد و مشمول کسر دو درصد موضوع ماده ۸۹ قانون نیز نمیشود.

*** کمک هزینه همسر متکفل فرزند**

کلیه مستمری بگیران بازمانده همسر دارای حداقل یک فرزند (که همزمان در ردیف مستمری بگیران قرار دارند) مشمول دریافت این کمک خواهند بود. میزان کمک مذکور معادل ۵۰٪ کمک هزینه عائله مندی پرداختی به مستمری بگیران بازنشسته و از کارافتاده کلی در هر سال بوده ضمن اینکه کمک هزینه فوق الذکر مشمول کسر دو درصد حق درمان نبوده و عیناً و منحصراً به همسر پرداخت میگردد.

تاریخ شروع پرداخت این کمک هزینه از ۸۱/۷/۱ و مطابق رویه پرداخت کمک هزینه عائله مندی و اولاد به صورت ماهیانه انجام میگردد.

توجه: در صورت وجود بیش از یک همسر با شرایط مذکور، مبلغ فوق به تساوی بین همسران تقسیم خواهد شد.

بخش دوم: بیمه درمان تکمیلی

کانون های بازنشستگی مستمری بگیران سازمان تامین اجتماعی علیرغم ارائه خدمات درمانی در مراکز ملکی و طرف قرارداد سازمان، متقاضی استفاده از بیمه درمان تکمیلی از سوی سایر سازمان ها و شرکت های بیمه گر به منظور پوشش کامل هزینه های درمانی مستمری بگیران در کلیه مراکز درمانی بودند که این امر در سال ۸۹ از طریق انعقاد قرارداد بیمه تکمیلی فی مابین کانون بازنشستگان و مستمری بگیران تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی با شرکتهای بیمه گر محقق گردید.

کانونهای بازنشستگی مکلف شدند که راساً نسبت به عقد قرارداد بیمه درمان تکمیلی بصورت گروهی با شرکتهای بیمه گر اقدام و نسخه ای از آن را پس از اخذ درخواست و رضایت نامه مستمری بگیران به شعب سازمان تحویل نمایند.